

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

503

C O D I C E S

504

Baleum video. Manus tamen in Cod. diversa est.

X. fol. 90. *Traſtatus*, ut e calce praecoppo, *Magistri Stanislai de Vero et Falso*. Incipit: *De vero et falso aliqua generaliter pertractare non erit inutile. Et quidem primum de vero incipendum est. Ponitur autem solita diuīſione quoddam verum entis et quoddam propositionis &c.* Capitibus XIV. conſtat Praeleſio haec Logicotheologica et finit: *Illam autem veritatem ſtudeamus agnoscere, quam ſemel uidiffe eſt omnia didiciffe, cui laus &c.* Adnotavit illam e Cod. praefenti J. Dom. Mansius ad *Fabricii Bibl. med. Lat. L. 18. p. 202.* Vide in *Indice*, quae de Stanislao

*de Znoyma dixi ad Codd. plures. Unde illum Cl. Ungar in not. ad Balbini Bob. doß. P. II. p. 173. Ordini Praedicatorum adſcriperit, nescio. Quetifus et Echarodus eum inter fuos non censuere. Stephanus Dolanens. ſuum ei *Antibuffum* dicavit, qui legitur T. IV. *Theſ. Anecd. Peziani* p. 363. Ad calcem nobis haec nota minima jacet: *A. d. M°.CCCC°. XII. feria 5ta poſt festum Marci tempore Exequiarum amici priznakonis Nicolai de Mnich.**

Codici praetexta eſt Membrana exhibens Partem *Passionalis* rhythmic Sec. XIV. eleganti manu bohemice, sed singulari orthographia exarati. En ſpecimen:

*Uwiechzſſi zzwathy iacub zzlowe
Chzinem trogie chzcty botowe
Yus iemu pizzmo mydawa
Podle tyechto trſi chzctty prawa &c.*

*Major Sanctus Jacobus dicitur
Opere trium virtutum expeditus.
Jus ei Scriptura tradit.
Secundum barum virtutum normam.*

Et alia ſimilia Rhythmica.

CLXXXII.

470 Codex chartaceus lat. Sec. XV. Folior. 188. 4. a diversis manibus ſequentia continet: I. *Concordantias Bibliorum triplici columnā charactere minuto et difficulti scriptas*, cum cetera, quae ſuccedunt, nitide exarata ſint.

II. fol. 65. *Incipit epiftola Enee Siluii de pecolominibus que eſt de ſitu thabur et communione ſub utraque ſpecie.* Data ad Jo-bannem S. Angeli Cardinalem Diac. initium habet: *Quamuis*

apud bohemos apostolice ſedis legationem babueris &c. et finem: Quando deus et fata uolent veniemus ad te. Ex noua ciuitate (Neustadt Austr. infer) Kalendas (praeponere duodecimo) ſeptembribus Anno domini M° CCCCL primo. Littrae hae ad Historiam temporis non parum opportunae leguntur in Edit. Opp. Aeneae Silv. Basil. 1571. Lib. I. Epift. n. CXXX. p. 660. expressae ad veteres Sec. XV. Editiones, quarum et σφαλματα retinuere, ut conferenti patet. Ita utrobique mox ſub initium

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

505

HERMENEUTICI.

506

tium absone: *Praetermittam nibilo minus locos illustriores.* Repone cum Nostro: *Praetermittam nibilo minus multa de multis et solum attingam locos illustriores.* Ita mox: *ad Taboritas potius quam in apertis villis pernoctare.* Inse re: *potius divertere.* Et dein: *Sacerdotes occisos, rectius cum Codice: crematos.* Et sic ultra.

III. fol. 85. Excerpta ex *Epistola*, quae inscribitur: *Iampertho de ciuitate kalis in Regno polonie Canonico Sandanirensi* (Sendomirienfi?) *iam actu licentiatu in vtroque iure in alma et famosa vniuersitate parisiyen.* a Johanne de Ciuitate poznanya ejusdem regni arcium magistro nec non in decretis baccal. universitatis Cracouien. et ecclesie rectore parochialis in opido goſtyn dyoc. pozn. et refert Articulos XXVI. a Simone quodam apostata ordinis Cystercien. pro concione propositos in profecto beati Georgii anno MCCCCL. in Moraviae Civitate Cromerziz, cuius Parochiam vero et iusto plebano cremato occupaverat. Civitas haec Bohemis Kromierziz Cremfiriū est; ait enim Polonus noster: *que quidem Ciuitas aliquando fuit ex priuilegio fundacionis vestute Episcopi dyoceſis olomuncien. sed potentia hereticorum dum est ab illo alienata.* Articuli porro relati sunt: Eucharistiam a iusto vel peccatore sub utraque specie sumendam, et quidem quotidie. Intra diuina nil offerendum humani, sed oblationes faciendas in aede Plebani. Virginum capita in ecclesia peplis velanda, nec

quisquam masculus caput eis fertis audeat trabeare. Et deinceps contra Cultum Imaginum, Autoritatem Papae et Episcoporum, Confessionem auricularem, Suffragia pro Defunctis, Possessiones Clerici, *Viros beluatos*, ita Monachos vocat, quos in *Silveta relegat*; inclusionem Hostiae in Tabernaculo &c.

IV. fol. 88. *Gesta Steffani de porcariis Romani militis.* Motam ab hoc Equite Rom. viro, ut ait Noster, animi utinam tam moderati quam erat ingenio preditus docili et lingua ad dicendum paratus, Nicolao V. in urbe seditionem narrant *Platina* et *Ciaconius* in vita egregii hujus Pontificis, *Aen. Silvius* in *Hist. Europae*, et alii. Totam porro Rei seriem praesens completitur *Epistola* data, ut ad calcem habes, *Rome XIX. Kalend. februarias MCCCCLIII.* itaque quinque diebus a sumto de Stephano et complicibus supplicio. Eam inter Opera *Philelphi*, *Poggii*, *Vallae*, *Georgii Trapez. Blondi*, *Gazae* non invenio, pertinere tamen ad unum aliquem edictis illis Advenis, quos *Nicolaui* in literas amor et liberalitas in Urbem adciverat, ex iis coniicio, quae finem versus leguntur: *Nos alii quidem, qui etatem bic duximus, qui laudi urbis afficimur, civiumque loco amore in urbem sumus &c.* Orditur vero is: *Et si ad uos que per hos dies hic apud nos gesta sunt rumoribus esse dela ta non dubitem, tamen quod in tantis rebus sit (fit?) cupere te arbitror a nobis amicis ea discere,*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

507

C O D I C E S

508

que ab incertis autoribus perlata
vix credibilia esse ob facinoris im-
manitatem videantur. Faciam quod
amicum decet. Inde narrationem
ingressus exponendis argumentis,
quibus Stephanus ad Suorum con-
cionem usus est, et Exterorum,
qui tum in Urbe degebant, sensis
plurimum immoratur. Refert ta-
men et Conjuratorum consilia,
qui inter alia praedam sic adnu-
merabant: ex pontificis domo et
rebus CC. millia. ex collegio (Car-
dinalium?) CC. millia. ex merca-
toribus atque aliis qui officiis pre-
sunt CC. millia. ex publicis hor-
reis, salinaris, atque ex inimico-
rum ciuium fortunis centena mil-
lia. Re detecta captum apud So-
rorem in scrinio Stephanum, an-
tequam e muro Castris S. Angelii
penderet, dixisse: Obe tribus diur-
nis horis me superastis, nos uiecto-
ria in noctis vestibulo properans ex-
spectabat. Ita homo animo for-
tasse par fortuna infra Nic. Gab-
rinum Rientium fuit. Finit No-
ster, cuius tota Epistola lucem
mereretur publicam: Memini tem-
pora Eugenii, audiui bonifacium
et plurimorum pontificum aduersos
casus non ignoro — Tum quid de
tota re statuam, quid de me con-
sili capiam, nondum constat, pre-
ter id, ut ex temporum euentu
consilia in diem capturus pendeam.
Vale. Adjectum in Porcarium He-
xaesticum.

V. fol. 98. Arengna (Haran-
gue) facta per dominum franciscum
petrarcham poetam laureatum in
Ciuitate Nouarie coram populo
 eiusdem ciuitatis et presente Mag-

nifico domino galeaz de vicecomiti-
bus de mediolano dum dicta ciuitas
fuisse rebellis ipsi domino, reducta
ad obedientiam dicti domini Galeaz
MCCCLVI. XVIII. Junii.
Petrarcham desertis Vallis Clau-
sae deliciis an. 1352. in Italiam
patriam demum reversum in clien-
telam Vicecomitum Mediolanen-
sium concessisse, ab iisque variis
negotiis publicis adhibitum fuisse
novimus. Turbas Novarienses per
Marchionem Montis Ferrati ab
Optimatibus Joh. Savio et Opic.
Torniello in urbem inductum ex-
ortas narrat ejus urbis Notarius
Petr. Azarius T. XVI. Scriptt.
Rer. Ital. Rebus itaque compo-
sitis habita haec Adlocutio, quam
facros Oratores sui temporis imi-
tatus ita ingressus est Noster: Con-
uertetur populus meus hic. Ps. 72.
Et propter domini praesentiam et
propter tarditatem bore et quia nec
predicator sum, nec (ut verum fa-
tear) nisi propter obedientiam hijs
actibus delector, sciens hodie sol-
lemnitates predicantium ceremoniasque
pretero &c. Duas mox
fibi Partes constituit: quarum pri-
ma continet actum correctionis lau-
dabilis, quia conuertetur. Secun-
da continet actum possessionis ama-
bilis, quia populus meus. Leo-
nardum aliquem de Utino, Ro-
bertumve Caraczolum loqui cre-
das; verum exerit se mox Pe-
trarchae in omnem antiquitatem
expatiantis eruditio et Classico-
rum usus. Novariae Dominum a
Matthaeo seniore Vicecomite us-
que ad praesentem deducit Ga-
leatum II. Novarienses vero ex-
cufat

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

509

HERMENEUTICI.

510

cusat potius, quam accuset. Nihil de toto hoc negotio, quod miror, Corius in *Hist. Mediol.* Unde *Adlocutionem nostram luce dignam* puto, quod et de Sequentibus velim intelligi.

VI. fol. 104. p. 2. *Arengna facta Venecijs 1353. oītauo die Nouembri super pace traffanda Inter commune Janue et Dominum Archiepiscopum Mediolanensem ex una parte et commune Venetiarum ex altera per dominum franciscum petrarcham poetam et ambasiatorem supradictum.* Cladem Augusto mense praecedente tantam a *Venetis* passa erat *Januensium Classis*, ut hi necesse habuerint se in *Johannis Vicecomes* Domini simul et Card. Archiepiscopi *Mediolanensis* fidem dare. Rem narrat Corius ad b. a. nil vero de Legatione nostra, quae successu caruit, bello usque in an. 1355. producto. Brevior est *Adlocutio nostra priore*, et incipit: *Si unquam alias magnifice dux* (Andreas is Dandulus) *vosque viri nobiles qui in consilio adegitis, egre tuli linguam humanam et presertim meam non sufficere exprimendis ad plenum animi affectibus, hodierno die magis magisque doleo &c.* Pacem commendat argumentis sacris et profanis. Archiepiscopum Dominum suum requirere pacem ab eis, cum quibus nunquam habuit bellum, oblata nuper Ei a *Venetis* auxilia, ut ad *Januae* dominium perveniret, nunc *Januam* ultro ad ipsum accessisse. Meminissent, olim a *Johannis Patre* (Matthaeo M.)

concordiam inter ipsos et *Januenses* restitutam fuisse &c. *Dandulo* Duci nominatim in memoriam revocat *Epiſtolam*, quam ab initio belli hujus ad ipsum misisset. Atqui ea legitur Opp. *Petrarchae. Basil. 1581. T. II. p. 969.* Nihil vero rursus de praesente *Arengna*.

VII. fol. 106. p. 2. *Collacio breuis facta in palatio Regio parisius per dominum franciscum petrarcham poetam coram illustri domino Johanne Francorum Rege post liberacionem suam de carceribus regis Anglie in MCCCLX primo die decima tercia mensis Januarij.* Capto ad *Cressiacum* ab *Anglis* an. 1356. *Johanni II.* annoque demum 1360. 13. Dec. *Parisios* reduci honorificam Legationem misit *Galeatius Vicecomes*, de qua in *Collatione* orator noster: *Super hijs atque aliis dominus meus ac deuotus Vester dominus galeatz Vicecomes Mediolani dominus misit hos quatuor nobiles militares viros, bunc iuris ciuilis professorem et me &c.* Orditur vero ita: *Exaudiuit orationem ejus, reduxitque eum in Jerusalēm in regnum suum. Paralip. II. c. 33. Antequam de proposito meo loquar serenissime principum premittenda mibi videtur excusatio mei ipsius, scio quod coram tanto rege locuturus deberem, si possibilitas afforet, eo sermone uti, qui uobis esset acceptior ac nocior.* — *sed non sum tanti ingenij, linguam gallicam nec scio, nec facile possum scire. Carpenteraci itaque, in Monte Pessulano, et Avenionen-*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

511

C O D I C E S

512

Si Vicinia non erat eam condiscendi opportunitas, quod mirere. Solatur se tamen, quod sepe ab amicis quibusdam fidelibus vestris audieram quod scilicet prima etas uestra fuerat amantissima literarum et latini presertim eloquij studioſa &c. Multis dein adposite ad praeſixum Thēma de Regum conditione et fortuna e sacris Literis, vetustisque Autoribus depromtis, Munus profert: Si quidem die illo infāusto quo maiestas uestra euentu incredibili et indigno suorum in hostium manus uenit, anulus quidam insignis ac carus et digito tantū regis ydoneus ab hostibus ipsis captus et uobis ereptus fuit, quod cum apud nos fama uulgasset, nullam pretermisit occasionem dominus idem meus, quo dictum anulum recuperare posset, et tandem voti compos effectus ipsum uobis anulum per nos mittit, et quoniam nichil est minus regium quam solidudo nolens anulum ipsum (solum?) uenire, alium quendam ex suis anulis sibi comitem dedit. En tria magni Petrarchae Opuscula, de quibus altum apud Scriptores, quos non parvo numero inspexi, silentium, nisi quod Cl. Tiraboscum Hist. Lit. Ital. T. V. L. 3. p. 431. Legationis Franciae me miniffe video.

VIII. fol. 112. p. 2. Oratio domini zenobii florentini ad kar-

lum quartum Romanorum Imperatorem in commendatione fame. In Cod. Medic. Laurent. additur: habita extra cathedralē Ecclesiā Pisānam in manē Adscensionis Domini coram Domino Card. Hostiensi et aliis Praelatis. Vide T. III. Catal. Codd. lat. col. 735. Ubi et Excerpta quaedam dedit Cl. Ang. M. Bandinius. Celebritati huic, ut narrat Matth. Villanus L. V. Hist. Florent. c. 26. ansam dedit Laurea Poetica ab Imperatore collata Zenobio an. 1355. qua occasione Petrarcha quamvis ei amicus haec sibi verba in Praef. Libror. Inveſtīvar. edit. Basīl. p. 1087. excidere passus est: quem Ausoniis armatum Musis barbarica nuper laurus ornavit, deque nostris ingeniis, mirum diētu, iudex censorque Germanicus ferre sententiam non expauit; quae et invidiolam quandam, et non sat gratum erga adiētissimum sibi Carolum animum et ridiculam illam Recentiorum vanitatem antiquis se Romanis inferentium produnt. Aliter de judece censorque suo Germanico sub finem Orationis Zenobius: Nam hoc tempore cum pene tota lapsa buius studii a tot ante seculis cura esset, tu et in hoc homuncione precipue decus poetici honoris exuscitas, ut uerum sit, quod satirus Juuenalis dicit:

*Et spes et ratio studiorum in Cesare tantum.
Solus enim tristes bac tempestate camoenas
Respexit.*

Ita-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

513

HERMENEUTICI.

514

Itaque Germanum illum *Italorum* ingeniorum potius *Exuscitatem* cum Zenobio adpellare non expavescamus. Sed in viam. Praeter *Bandinii* Excerpta, et ea, quae protulit Abb. *Mehus* in *Vita Ambrosii Camald.* nihil Orationis nostrae publice extat. Incipit illa a *Virgilii* loco : *Stat sua cuique dies &c.* et aliorum Veterum sententias plenis modiis admittitur, utque patriam *Italianam* celebret, id tamen sine aliorum facit contemtu. *Jam non te cura patrie, non hereditarij regni tui paterna successio, non te tuorum mores aut lingua, cum quibus ab ipsis infantiae primordiis versatus es, retrahant, quin magis uelis esse ytalicus quam germanicus. Ytalia tua patria est, tua sedes est &c.* Efferantur licet suis ad celum titulis diuersi terrarum traetus, sit hominibus frequens, sit cordatus artibus, accinetus (vel armatus?) *Gallus, neruosus byspanus &c.* De Autore Zenobio de *Strata* adi, si placet, Cl. *Tirabosci Hist. liter. Italiae.* T. V. p. 480.

IX. fol. 126. Controuersia Ciceronis in *salustium*. Passim obvia, et M. Porcio *Latroni* potius tribuenda. *Ea demum magna uoluptas est &c.*

X. fol. 130. Gaij cesaris facunda oratio in senatu qua persuasit vidos ob coniurationem per municipia romana seruari. Incipit : *Omnes homines, patres c. qui de rebus dubijs consultant &c.* Intexta *Bello Catilinario Sallustii*, et hic non integra.

Denis Codd. ms. theolog. Bibl. Palat. K k ducie

XI. fol. 131. *Oracio demosthenis ad alexandrum.* Incipit : *Nobil habet Rex Alexander uel fortuna tua maius quam ut possis, uel natura tua melius, quam ut uelis seruare quamplurimos &c.* Deprecatur Demosthenes hic, vel Simia potius Ciceronis pro M. *Marcello, Thebarum ruinam.*

XI. fol. 133. *Sermo factus anno 1047. (lege 1404.) quando uiimus Ambasatores domini nostri francisci (II.) de carraria domini padue prolatus per me coram sere-nissimo (Carolo VI.) francorum Rege.* Exordiolo Sermonis hujus et minus correcte descripti, et, quod dolendum, fine truncati subiectum est : *Franciscus de Zaba.* Autorem itaque tenemus *Franciscum de Zabarellis* clarissimum J. U. interpretem *Florentinumque Praesulem*, anno 1417. Constantiae in Synodo defunctum, cuius gesta enarrat *Hier. Tiraboscus Hist. Lit. Ital.* T. V. p. 306. et ante eum *Guido Panzirolus de cl. Legum Interpr.* L. III. c. 28. qui et Legationis nostrae his verbis meminit : *Cum vero — Patavium gravi bello a Venetis premeretur, ad Regem Gallorum, ut opem imploraret, missus, nihil obtinuit; in eo lapsus, quod eam ad annum usque 1406. protulerit, quo jam Venetis in carceribus mortem operiebatur Franciscus Carrariensis.* Incipit Exordiolum : *Celsitudinem tuam Regum maxime fidelissimus tuus meus dominus padue adire nos iussit &c.* Oratio vero ipsa : *Plurimum fi-*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

515

C O D I C E S

516

ducie princeps illustrissime cuique tribuit sue cause iusticia &c. Inter alia: Cum itaque Veneti nullo diffidationis oraculo premisso domini mei territorium inuassissent, cumque molirentur ut eum suis uribus et opibus et vicis spoliarent, ut domo eicerent, ut eum exulare cum sua stirpe compellerent, ipse confisus sibi contra iniquam oppressionem non defuturum domini sui presidium hoc indicauit illustri gubernatori Janue, dominique nostri regis in Italie partibus vices agenti (Joh. Meingraeo Bucicaldo). Que uero Janue gesta sunt, Excellens docttor dominus Johannes ipsius d. gubernatoris et communis Janue preclarus orator exposuit luculenter. Summa est, ut uestro iussu uestroque presidio fiat inter commune Janue dominumque meum confederacio &c. Sed nihil actum gliscerentibus jam tum in Gallia Aurelianensem, Burgundorumque disfidiis. Abrupta, ut dixi, in his verbis Oratio: merebitur gloriam que maxime propagatur — —.

XII. fol. 140. *Ad magnificentum dominum Nicolaum Arcinibeldum (Arcimboldum) ducalem (Mediolani) Consiliarium Virum integrimum Stephanus de nouaria. Initium Epistolae: Arbitror grande nuper excogitatum ac presumptum Rome facinus gravi quoque rumore ad uos usque peruenisse, sed vario quidem modo. Ne igitur animus diu in incerto sit, rem prout fertur communiter, accipe. Stephanus porcarius miles romanus &c. En Epistolam geminam ei,*

quae N. IV. recensa est, datam tamen tardius III. scilicet Nonas Februarii MCCCCLIII. ut in calce notatur. Si utramque jungas, completam habes Conjurationis hujus Historiam, ut enim illa cogitatis, ita haec factis est uberior, pluraque de Complicibus Stephani subpeditat, inter quos erat Petrus de Monte rotundo Physicus, cui papa ut sue familie curam haberet, aureos CC. annuos constituerat et paucis antea transactis diebus alios centum dono dederat. Stephano ipsi ob turbulenta consilia jam a triennio Bononię remoto aureos annuos CCC. pendi jussérat Nicolaus Pontifex; Legatus uero Bessario aureos C. ex propriis adiecit. Ut S. Angeli Castro potiretur Porcarius, cogitabat Papam et Petrum de Noxeto primum pontificis secretarium, de quo varia inter Aeneae Silv. Epistolas, ad presentiam castellani, qui Petri germanus erat, vinclitos adducere, in quam rem catenas deauratas suis ostentabat. Indicia prima delata fuisse ad Card. Ludovicum Patriarcham Aquilejens. aut Card. Firmanum. Stephanum captum hora quasi septima noctis ante Epiphaniae diem, qua capiendus erat inter Missarum Solennia Pontifex. Praeter illum Sex tantum alios in furcam actos. Haec Autoris potissimum verbis, qui sub Epistolae finem Stephanus Chaza (Caccia) de Nouaria dicitur, mihiique nullo alio indice innotuit, quam Aenea Silv. in Epistolis, quamvis de Nicola-

lao

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

517

HERMENEUTICI.

518

Iao Arcimboldo adiri queat J. M. Mazzuchellii de Scriptt. Ital. Vol. I. P. 2. p. 965.

XIII. fol. 145. *Venerando magistro Johanni de Rokitzan in Christi veritate patri precolendo. Initium: Uenerande magister &c. Tuas honestas quales alii non direxerunt bodie duobus episcopis pluribusque magnificis ac prestantissimis viris presentes litteras gratanter accepi &c. Est hic Johannes de Capistrano Aprutinus O. M. rebus per Germaniam, Bohemiam, Poloniā, Hungariā gestis notissimus, qui hac Epistola Communionem sub una Specie propugnat, oblatum sibi Colloquium libenter acceptat, et gratias agit propter procuratum sibi salvum, ut vocat, *Conductum*. Ad calcem: Ex brunna secunda Septembr. Anno &c. LI. Supple MCCCC. Frater Johannes de capistrano ordinis minorum. Fuerit Epistola haec inter multas illas, quas propria Johannis manu scriptas reverenter apud se servari dixit Lucas Waddingus in Scriptt. O. M. p. 197. qui eam vulgavit Annal. O. M. T. XII. Romae 1735. p. 93. f. uti et Amand. Hermann in Capistrano Triumph. p. 346.*

XIV. fol. 147. *Reuerendo in Christo patri fratri Johanni de capistrano ordinis minorum professori ac Vicario generali Eneas (Silvius) episcopus Senen. S. P. D. Aduentum uestrum ad nouam ciuitatem multis referentibus intellexi &c. Impetrarat Fridericus Imp. a Nicolao V. per Aen. Silvium,*

ut *Johannes in Austria mitteretur. Digressus igitur post Pascha anni MCCCCLI. ex Italia penultima Maji die Neostadium adpulit, et quinta Junii praesentibus Literis Viennam invitatus est. Desunt eae in vulgatis Epistolarum Aen. Silvii Collectionibus. Accesserunt me bodie burgemagister, id est praetor siue preses huius incite urbis vienn. scribit Nofer, et Consules vna secum, direxeruntque, magnum et sanctum virum accepimus venisse ad nouam ciuitatem, cuius sermonem et uitam admirantur omnes. Ytalicum esse aiunt ordinis minorum sancti bernardini concius tui (Senensis) discipulum. Timemus ne regionem hanc relinquat, priusquam nos visitet. Scribe, rogamus &c. Atqui scribit, laudataque Vienna subdit: Magna hic messis est, et multi manipuli deo offerendi, deuotus populus et boni cupidus — Et quamvis multis hic respeclibus babilonia reputari possit, alijs tamen de causis hic Syon est et ciuitas magno regi accepta. Sed si babilonia est, indiget uestra presentia, si Syon, digna est aduentu uestro. &c. Non abnuit Johannes; jam enim nona Junii mira Viennae patrasse legitur in Vita descripta a Christoph. de Varisio p. 127. edit. 1523. 4. His Invitatoriis Waddingo et Am. Hermanno in Capistrano Triumphante Seß. XVI. C. 7. ignotis successere sequentes.*

XV. fol. 148. *Kotzmurus (Cazimirus IV.) dei gratia Rex polonie magnus dux Lithuaniae et heres Russie. Data est haec Epistola*

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

519

C O D I C E S

520

la in Grodeck In vigilia nativitatis sande marie Anno domini MCCCCLI. itaque mox a didita fama eorum, quae mense Augusto per vicinam Moraviam Capistranus egerat. Initium: *Uenerabilis et egregie vir pater noster singulariter carissime. Splendorem suum princeps regum terre habunde in nos et naciones flauorum effudisse cognoscitur, dum pro gentis bohemice reduktione, que in regionem dissimilitudinis abiens varia heresum dogmata seculabatur, te virum olim sibi cognitum et probatum diuina mente et stupendis operibus insignem transmisit. Et gaudet ob id omnis aquilonaris plaga &c.* Multis dein in turbas Bohemicas invectus orat sollicitus Princeps, ne suos praetereat. *Est nobis regnum polonie tenaci fide catholicam religionem obseruans. Est et ducatus Lithuaniae, cuius populos genitor noster clarissime memorie Wladislaus — ab ydolorum cultura ad unius ueri dei agnitionem reduxit. — Sunt preterea nobis terre Russie latissime, que et si fidem profiteantur cristianam, in se etiam tamen grecorum dudum pertraete sunt. &c.* Tum Ruthenorum praecipue convertendorum spem maximam facit. Deum preces ad Deum ab Johanne expedit pro feliciter celebrando Prelatorum et Baronum in festo S. Michaelis, ut ait, Parlamento. Invitationi huic quam etiam Waddingus T. suprac. p. 98. exhibet, non nisi anno 1453. respondit Noster novem in Polonia menses moratus, quando et Eli-

sabetbam Alberti II. Imp. filiam Casimiro matrimonio junxit.

XVI. fol. 150. Excerptum vnius Missiae factae a Johanne de Capistrano ad fratres suos Wienne. Fratres suos dictos de Observantia ibidem stabilierat an. 1451. Missivam hanc Bruna aut Olomuccio dedisse videtur. Commemorat in ea suos in Bohemis ad unionem reducendis labores: ad unam Concionem confluxisse centum Millia hominum, tria Millia et Sexcentos ad Ecclesiae gremium reversos &c. Initium: *De statu nostro et si certiores vulgari fama facti sitis &c.*

XVII. fol. eod. Epistola Turci ad summum Pontificem destinata. Anno MCCCCLIII. Item Epistola Soldani ad Papam. Et Responsio pape Clementis data: Aunction. XII. Kalen. Augusti Pontificatus nostri Anno 1. Nugae nugarum, Seculo XV. non semel impressae, de quibus mentio frequentior in Indice.

XVIII. fol. 156. p. 2. De Coronacione Friderici Imperatoris tercij per Columbanum de pontremulo Tempore Nicolai diuina prouidencia pape quinti Anno domini MCCCCLII. die uero ut infra Pontificatus Sanctissimi domini nostri Anno quinto descriptio ad spectabilem virum et dominum suum dominum Nichodemum (de Pontremulo) ducalem (Mediolan.) Secretarium oratoremque tunc apud Sanctissimum pontificem transmissa. Destinarat Lambecius o[mn]iae[m] Descriptionem hanc inserere suo Rerum Germanicarum

Syn-

2025-07-01

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

521

HERMENEUTICI.

Syntagmati, ut habes in *Catalogo Libror. a se editor. Vindob. 1673. p. 59. 4. ubi pro Nico-*

Vitae summa brevis spes nos vetat inchoare longas,

Res intra promissa stetit. His igitur ut a muneric Heredibus fiat satis, totum hic Columbani Opusculum cum praevio Ejus ad *πατέρων Nicodemum Epistolio*, locum obtineat; adnexa enim *La-dislai Hungariae Bohemiaeque Regis ad Nicolaum V. Oratiuncula* jam in *Job. Cochlaei Hist. Huffit. L. XI. p. 380.* et quidem multis partibus amplior legitur.

Ad spectabilem et eruditissimum virum dominum Nichodemum de pontremulo, ducalem secretarium oratoremque apud sanctissimum dominum nostrum Nicolaum diuina prouidentia papam quintum serenissimumque Imperatorem tertium Fridericum dominum et benefactorem honoratissimum.

Non fuerunt ingenioli mei uires, vir optime preclarissimeque domine, vt te eo prosequerer munere, quod tanti viri auctoritas eleganciaque singularis digne exspectare mereretur: fisis tamen ea ipsa tua solita benignitate clemenciaque mirabili ausus sum rubicundus breue communique sermone construimus compendium ad te mittere. Quod velis, obsecro simul et obtestor, grato animo hyllarique facie nostri in memoriam suscipere. Vale meque seruulum tuum ex animo commissum tibi cupito.

De coronacione Friderici Imperatoris tertii per Columbanum de

522

demo Nicolaus irrepfit. Quoniam vero

Pontremulo tempore Nicolai diuina prouidentia pape quinti Anno Domini MCCCCLII°, die vero ut infra, Pontificatus sanctissimi Domini nostri Anno quinto, Descriptio ad spectabilem virum et dominum suum dominum Nichodemum, ducalem secretarium oratoremque tunc apud sanctissimum Pontificem transmissa.

Exigeret, vir prestantissime, virum longe amplioris auctoritatis, ingenio, facilitateque dicendi diciorem hujus actus sacratissimeque ceremonie relatio, quam ego sum, qui homunculus, ut ita loquar, rufus ac incultus, ut laudis alicujus oratoris aut glorie effectum videar assequi, onus in caesaris nostri adventu gesta, demum coronacionem perpetratam describere non assumpsi, cum calamus meaque lingua non bis maximis preclarissimisque adeo, omnique arte ac eloquentia dignissimis forte, verum eciam minimis defectisque negotiis penitus deficere videatur. Quod solum ve-lim actum existimes, primum, ut tue geram morem uoluntati. 2^m, vt, quod officii mei est obedire, condigna ac merita persoluam exigua. Si igitur incomptum aut tua legione indignum quidquam inuenieris, non meae quidem ignauie aut stili rusticati, sed tibi ipsi, cui me parem minime, sed indignum censeo, inferto, qui jussu evi-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

523

C O D I C E S

524

denti levique abortione ad id me impulisti. Qua primum die Summi Pontificis legati Romana menia, obuiam regie maiestati profecti, relinquenter, de binc quo in loco, aut in urbe reperirent, ac de ipsius aduentu optimo et felici dicendum existimo. Posthac de celeberrima coronacione ejusque ceremoniis, juxta ingenii facultatem, describemus. Teneo mediis fidius haut uolubili mente, ea forte solacio voluptatique affutura, cum facta ipsa sint cum vetustate ipsa et priscorum autoritate dignissima, tumque per raro, ac tam ingenti rerum et nominis existimacione fieri consueuerunt, magnifica quidem omniisque laude digna ac per maxima iudicanda uidentur. Qua in re duplice voluptate compleor; Altera, que oculos inspectione rerum ab nostro usu longe distancium oblectat: Altera contemplacione perstringens, que inter legendum scriptorum autoritate admiramur.

Profecturi III. Kalendas Februarii Reuerendissimi Cardinales domini editi a summo Pontifice Legati obuiam sacre regie maiestati Roma discessere, qui ne quidquam pretermissee iudicemur, fuere Reuerendissimus dominus Bononiensis, quem aiunt sanctissimi domini nostri uterum fratrem existere. Reuerendissimusque dominus Sandi Angeli Cardinalis nuncupatus, vir utique doctissimus omniisque religione dignissimus, geminis presulibus ingentique ac lucida clericorum scutiferorumque caterva comitati. Florenciam pridie Nonas Februarii attigere, quo Regiam sacram ma-

iestatem haut dudum deuenisse cognoverunt. Inde uero senas versus una cum Imperatore iter assumentes, octavo Idus Februarii abidere: pridie Idus Februarii Senenibus relictis limitibus, quo denotati mensis quinto Idus deuenierant. Hic oratores, qui diuo cesari nostro se comites addiderunt, Romanam urbem celerius petere conantur, operam edibus ceterisque usui accommodatis exhibituri. Sexto Nonas Marcij, hora fere XXI. Illustrissimi domini ducis mediolanensis oratores urbem non exiguo cum honore sunt ingressi. Quibuscum una excelsi Florentinorum dominii Legaciones urbem introiere. Ea ipsa die, hora circa XX. Illustrissimi dominii Venetorum oratores in urbem introitum perfecerunt. Tercio Nonas Marcij Illustrissimi principis excellensissime domini ducis Mediolanensis oratores, hora ferme XXI. Florentinorum legationibus intermixtis Sacros diui domini nostri limites petiere, domini nostri presentiam petituri Sacratissimaque ipsius vestigia ex debito visitare cupientes. Cuius cum sanctitate per terciam horam ferme moram contraxere. Pridie vero Nonas Marcij eiusdem Illustrissimi domini ducis legaciones nonnullos Reuerendissimos Cardinales de more visitarunt. Rediit et bac die Reuerendissimus dominus Cardinalis Sandi Angeli, qui summi Pontificis iusu Diuo Cesari obuiam se prefercerat. Nonis Marcij officium visitationis in ceteros Reuerendissimos sacri Collegii Cardinales Illustrissimi.

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

525

HERMENEUTICI.

526

fimi Mediolanensis Duci oratores peregerunt. Serenissimus dominus Imperator VIII. Ydus Marcij, hora fere XXIIII. Sacram et optatam diu urbem applicuit, mirifice maximaque cum dignitate Suscepitus a senatu urbis, magistratis Romanaque plebe ceterisque nobilibus ac ciuibus et vniuersa concione, qui videndi ardore obuii sue maiestati diuerterant, dedicatoque extra hanc procul ab urbis menibus atrio quodam ipsius auctore Thoma- so Spinello, ciue Florentino et campore luculentissime expensis Summi Pontificis receptus est. Hoc vero actum ex prisorum autoritate consuetudineque perspiciamur. Suscepitusque benignissime summaque et ingenti ueneratione ab multis Reuerendissimis Cardinibus, qui Serenitati sue juxta collam, qui de extra penes portam, que atrio apostolico contigua exigua existit, obuios se tradiderant. Erat equidem, ut prediximus, dominus Bononiensis, qui sue maiestati socius proprios lares repetebat, cetera hominum innumerabili caterua noue rei admiracione longeque a consuetudine aliena concurrente, nec ibidem tocius Ytalicie legaciones Dominorum dominiorumque deerant, et sacre dignitati honoris glorieque gracia obuabant. Adtulit eadem dies hora XXIIII. peracta Reginae Imperatricis future maiestatem, quam idem inibi propria ipsorum sententia necessario duxerunt hospitandam. Marcij autem Septima ydus hora ferme XVI. Romane urbis versus menia autoritas cesarea iter

properans per pratorum dimidium, vt per eam, que penes molem existit adriani, portam urbem ingredieretur, transitum festinavit. Quam primum electi urbis regionum equites diuersis Insigniis vexilla deferentes a maioribus iussi preire festinant: de hinc nobilium virorum turba ex ordinis lege commeabat. Tocius demum Ytalie legaciones, aliis intermixtis proceribus ac dominis, qui summe dignitatis et inustate rei stupore videre conuenerant, ex ordine procedebant. Aderatque regis Vngarie presencia, comitum, ducum ac aliorum procerum, militum nobiliumque multitudo, que in germanicis partibus socii regie maiestatis conuenerant. Succedebant posthac magistratus omnes urbis, et qui publico alio officio funguntur, suo quique habitu conuenerant, etiam utriusque et summi Pontificis et cesaree maiestatis exercitus insigniorum usui supellefili decorati; alter a dexteris, a sinistris vero alter campum majoris duci iussu captauerunt. hora circa ferme XX. relictis campestribus iuxta adriani sepulchrum Cesar noster aduentauit attonitus, vt ita loquar, tubicinum ceterorumque instrumentorum diuerso clangore strepencium, qui astanicum aures mirum in modum obtundebant: omnis enim populi multitudo, viri simul et mulieres, se ad spectandum, quo iter esset facturus, effundebat. Ipse demum Cesar candido et sublimi equo uehebatur, aureo pallio, quod nobilioribus bastis deauratis ferre contingebat, ipso ingressu tegebatur,

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

527

C O D I C E S

528

tur, ceteraque spectacula admiracione precellens. Postremo autem sacerdotes regem hymnos laudesque concinentes precedebant. Est autem aspectu ipso perhumans, omni dignitate et autoritate clarissimus, jocosus, bylari facie ac liberali, etate haud antiqua, neque communi hominum iudicio XLIIII^m attingere videbatur. Ea equidem comitate maiestateque ipsius ora redundabant, ut ipso aspectu orisque egregia specie, qui eum fore minime cognoscerent, eundem ceterorum regem penitus iudicarent. Quem post militum turba sequebatur ex bijs, quibus summus Pontifex stipendum prebet, quibusque Cesaris nostri maiestas stipata concesserat. Profiliensque equo is, qui senatus dignitate haut tanta, sed nomine locum obtinebat, ad Imperatoris frenna pedibus iter ad usque gradus sancti Petri ex priscorum auctoritate vetustaque consuetudine peregit, descendensque equo christianissimus Cesar, iisdem in progradibus donauit magistratus quosdam, qui moderno capporiones nuncupantur, eo sublimi sonipede, quem super in ciuitatis ingressu consenderat; tales priscorum fuisse ritus et mores scriptorum attestatur auctoritas. Profectusque ad templum Diui Petri a summo Pontifice, qui ante templi porticus exteriores foras residebat, perhumane receptus, et osculo pacis ad iniucem delibato, hominum mulierumque plaudencium ac diuersarum gencium dissonis et immensis sonitibus astra tenentibus, quo in loco serenissi-

mus Imperator summo Pontifici auro quamdam congeriem ex majorum more largitus est. Perrexit itidem regina splendida ornataque comitiua, que ab summo pontifice in eisdem progradibus gracie recepta est. Omnesque ex turba, qui sue maiestati comites aduenierant, summi pontificis plante dextereque osculo delibato ipsius benedictione fungebantur. Inde cum ad maius altare proficerentur, templi visitacione peracta, utriusque destinata pallacia diuertunt. Solitum autem summus Pontifex adire festinat. Erat enim Imperatori in propriam mansionem pallacium constitutum, quod diui Petri templo contiguum a dextris existit, quodque jam prius Camere apostolice vicem obtinebat. Regine uero uetus antiquum atrium, quod in progradibus templi est a sinistris fuerat institutum. Habes introitum. De coronacione vero relaturo, aures, obsecro, beniuolas intentasque exhibeto. XVI. Kalendas Aprilis pententes sancti Petri basilicam summus Pontifex ac Imperator ampliorem templi ipsius aram adiure. Erat equidem sedes ibidem excellens ac praeclera summo Pontifici constituta. Sedes uero a dextris procliior Imperatorie majestati prestabatur vna cum Reuerendissimo Cardinali Portuensi. Assistentes uniuersitate urbis sinodus diuinis canentes instabant officiis, peractaque prima, que canonicarum prima sic horarum nuncupatur, coram summi Pontificis sede Imperator ac Regina, que ultimo conuenerat, iubentur ex ordine commeare. Re-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

529

HERMENEUTICI.

530

ceptusque summus Imperator pacis osculo a diuo Pontifice, habita breui oraciuncula per Reuerendissimum dominum Eneam senensem Episcopum, aureo annulo a Summo Pontifice decoratus est, qui et annulum Imperatricis digito solemniter imposuit, priscum ac sacram fidei nostre ornamentum. Inde abeentes alter solitam, reservatam altera sibi sedem adiuerunt. Conditum erat tabulatum quoddam sublime juxta capelle maioris introitum a sinistris, ex quo Regiae sedes alcius uniuersitate plebis conacionem eminuit, que longe innumerabilis, quam referam, spe blandi ardore conuenerat. Celebracionis autem solemnis Epistolam cum recitasset Imperator, et summi pontificis presenciam aduenisset, genibus flexis in terram prostratus est, habitoque libro, qui pontificalis codicis nuncupatur, supra Imperatoris verticem oraciones aliasque diuina officia summus Pontifex ex more celebravit, benedictioneque super eum effusa, eundem corona rotunda, quam argenteam regni Lombardie dici referebant, propriis manibus decorauit. Eleuatus Imperator leui pacis osculo delibato constitutam sedem repetuit. Cumque is, qui solemnem missam celebrabat, sacrificium, quod nostre uerum diuinumque fidei sacramentum predicamus, accepisset, iussi Ex matrimonii lege ad summi pontificis plantam Imperator ac Regina profecti sunt. Pergebat etiam a sinistris Ungarie Bohemieque rex, omnibusque stetit

Denis Codd. mss. theolog. Bibl. Palat.

humanitate prestancior, qui maiestati sue contiguus fuerat socius institutus. Super quo leonis oracionibus diuinisque aliis in hujusmodi sacramentis celebrari constitutis sedes itidem suas utrique pecierunt. Celebracione autem consummata demuo summi Pontificis locum diuertere. Infusaque demum super eos ceterosque benedictione, proprias omnes edes accessere. Habet Imperatoriam maiestatem matrimonium primo contraxisse, de hinc prime corone coronacionem inuasisse. Decimo autem tercio Kalendas Aprilis, hora ferme XVI. Cum coronacionis lux aduenisset, ingressus Cesur templi anteriorem porticum, quo ingressu in ostii limite iuramentum, quod maioribus nostris huiuscem Imperatorie dignitatis loco gaudentibus inferri consuevit, summi pontificis autoritate suscepit. Constitutusque pone quoddam altare, quod a sinistris in ingressu porticus existit, Canonorum diu Petri consorcio est adiunctus, summo Pontifice templum ingrediente. Cum in templum profectus a Portueni Episcopo, qui tunc hostiensis locum absentis obtinebat, oleo sacro inunctus est in capella, que sancti Mauricij cognomine nuncupatur. Indeque penes summum Pontificem auctentis ad maius altare celebrantem, vestimentum in modum Diaconi induitus, ipsius benedictione potitus est. Demumque thalamum, quod confectum erat ex more vetusto, tabularum introivit. Post hec autem cum regina in Petri basilicam incederet,

L1

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

531

C O D I C E S

532

cederet, Portuenſi ſanctique Marci Cardinalibus deduēta, prediſisque loco et modo portuenſi epifco po ſacro religioſo que fuit inuncta liquore, adeuntemque reginam ſummu Pontificem ſacra benedictione ornari conſpeximus. Ereſtaque cellulam aſſeriam ex priſcorum ordine ingressa eſt. Erant enim due cellule in Petri basilica conſtitute. Altera que a dextris pone ampliorrem capellam conſeſdebat, regie maiestati fuerat inſtituta. Altera uero a ſinistris regine dignitati fuerat indicata, interque celebrandum denuo ſummu Pontificem celebrantem ad aram accessit Imperator, quem oſculo pacis exceptum ſummu Pontifex enfe mundo enudatoque donauit, tamquam ſummi eternique principis militem, qui tuendam defendendamque Christi fidem apostolice que ſedis ſtatim aſſumere non horreret, eodemque recepto in vaginam reposuit. Accinctusque eo Imperator a ſummo pontifice eundem euaginauit, quem vibratum reſitorio lateri aſſidente proprijs manibus reclusit. Aureoque exinde dyadema te manibus propriis ſummu Pontifex eundem coronauit, ita ut eius cornua in mitre modum ad tempora uerterentur. Aiunt, banc qui coronam cognouerunt, eam fore, qua Karolus magnus priſcis temporibus fuit inſignitus, quam nemini absque ſummi pontificis iuſſu expreſſaque ſen-tentia vertice geſtare licitum eſt, vt hauiſmus. Cum vero ſceptrum ſummu Pontifex rotundumque malum, quod mundum Decii refere-

bant, inque mundi forma inſculptum aurea propriis manibus exhibuit, habitaque ſummi Pontificis benedictione, ſereniſſimus caſar ſe coram argentea Christi inſixi cruci figura detulit, Nonnullas ex more maiorum oraciones ſubmiffa uoce relaturus. Aderantque ſacerdotes tocius celeſtis Imperii ſue dignitati implorantes adiumenta. Dumque ſic voce letanias ſublimi concinerent, acceſſit Imperatrix, que a ſummo pontifice celebrante aurea corona coronata eſt. Completis tandem oracionibus, alter hanc, illam altera cellulam adiuere. Re-deunteſ poſtremo Imperator et Regina diuinaque communione a ſanctiſſimo patre reſetti eorum thalamos peciere. Celebratione autem exacta, ſancti Petri templum relinquentes, tum ſummu Pontifex, tum Imperator ſolemnem ex more pluialem uestem induti, equos aſcensiuri decliuorem prograduum partem pecierunt; preibat etiam Indolis egregie Juuenis quidam ereos numos, nec multos, plebi diſpergens, ceterisque quibus ſpectaculis inſuetum ornacius digniusque ſpectaculum, ſed tanta ceſarea dignitate autoritateque mu-nus digniſſimum ſummi tandem au-toritate pontificis equum aſcendentis, ex priſco conſuetoque ordine, ſtaffam propriis tenuit manibus Imperator, pedesque ad ſummi pontificis loca iter nonnullis paſſibus commeauit, aſcendens demum equum una uerſus Adriani molem profeſſi sunt. Cum uero templum beate Marie transpontine deueniſſent,

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

533

HERMENEUTICI.

534

sent', quod parum citra pontem existit, pontifex donata Cesari rosa, munus, quod ex veterum consuetudine digniori, qui die ea viro curia teneatur, dari consueuisse percepimus; domum rediit, osculo pacis ad inuicem delibato. Imperator uero ueste sacerdotali confeatus, ut ascenderet uersus Lateranensem basilicam, gradus direxit inter tocius plebis vagitus gaudio letitiaque confecit. Pontem

autem molis Adriani cum transcederet CC. aut bijs plures adolescentes ac uiros militaribus donauit insigniis. Hisque omnis urbs summis gaudio leticia bilaritate que confusa conuenit ad istam festi pulchritudinem, quam obsecro tenere omnipotens trinusque et unus deus (velit?) vindicem ut nobis totique non solum Ytalie, verum universo orbi, paci ac quieti in secula seculorum. Amen.

Finis tocius Coronacionis.

Neapolim petiturus serenissimus Imperator XI. Kalendas Aprilis.

Eo diuertens Imperatrix VIII Kalendas Aprilis Romanorum limites dereliquit. Erat enim sibi comes dux Albertus, quem Imperatoris fratrem quam plures attestantur. Serenissimus Vngarie Bohemieque rex Rome eosdem reddituros prestatutus est.

Illud addo: male intellectum a Biblioteca Hist. Struvio — Buderiana Lambeium, dum T. I. p. 936. e Descriptione nostra Adnotationes Columbani de Poncumolo ad Nic. Lanckmanni de Falckenstein Historiam Desponsationis Imp. Friderici V. et Conjugis Eleonorae fecit.

XIX. fol. 164. p. 2. De Vrbis Constantinopoleos iactura captiuitateque ad S. dominum N. (Nicolaum) Summum Pontificem Leonhardi Echien. (Chiensis) humilis Theologie Professoris Mi-

thilenique Archiepiscopi historia incipit. Initium: Flere mibi magis licet &c. Extat in Annalib. Eccl. Abrab. Bzovii ad an. 1453. n. 6. p. 84. et pluries alibi, ut vide re est in Scriptt. Ord. Praed. T. I. p. 817. hujus enim ordinis Professor erat Leonardus.

XX. fol. 185. Johannes de bnyad comes perpetuus bistricens. Magnifico domino Ladislao de gara regni vngarie palatino domino nobis honorando. Haec praeoccupata e calce Epistolae datae: Nandoralbe (Belgradi) Sabbato die proximo ante festum Sancti Jacobi apostoli Anno domini MCCCCLVI. itaque eadem die, qua Heros ille depulsum ab obsidione Turcam Regi suo Ladislao nuntiarat, cuius Epistolae exemplar e Cod. Mellic. Cl. Prayus Annalium suorum Parti III. L. 3. p. 180. inferuit. Cui cum singulis pene verbis nostra, quamvis paullo succinctior, consonet, non nisi ini-

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

535

C O D I C E S H

536

tium hic adscribam: Nouitates
bas vestre dominationi scribere pos-
sumus, quomodo Imperator thur-
corum (Mahometes II.) sua vali-
da potencia et cum nonnullis inge-
niis (machinis et tormentis) ad
expugnandum castrum Nandaral-
bense uenerat &c. Nulla in utra-
que Epistola Job. Capistrani men-
tio.

XXI. fol. 186. Alia Anonymi
de eodem Argumento Epistola da-
ta: *Ex vienna cursorie feria II.*
In die Sandi Steffani pape et mar-
tiris. Anno domini MCCCCLVI.
Itaque intra dies 8. Nuntius Bel-
grado Viennam adsecutus est. Ini-
tium: *Uenerabilis domine beri*
clausis literis vestre f. p. mitten-
dis venerunt noua ex ungaria &c.
Narrantur duo christiani de Tur-
carum exercitu Gubernatori (Job.
Hunyadi) indicasse Hostis consi-
lia, inde illum clam noctu XL.
Millia Peditum et quasi M. Equi-
tes Belgrado induxisse. De Capi-
strano haec: *in pinnaculo in loco*
eminenti castri stans crucifixum eri-
gens clamabat flebili ejulatu: O
deus meus, o yhesu, ubi sunt mi-
sericordie tue antique. O veni ve-
ni in adiutorium. Noli tardare.
Veni libera, quos precioso sanguine
redemisti. Veni noli tardare,
ne dicant; ubi est deus eorum &c.
Hec de capistrano non comprehen-
duntur in littera gubernatoris. Sed
qui ascendunt dicunt, vt etiam af-
firmat dominus Michael balloff,
qui beri sero venit de domino le-
gato (Johanne Card. S. Angeli
Budae morante) &c. qui vidit

quod bude tantus iubilus fuit cum
campanis omnibus et ignibus &c.
— Litera leta est beri domino pa-
tauensi (Ulrico de Nußdorf Ep.)
et dominus Job. mulfelder ita no-
bis retulit, quod buniad scripsit
tot esse interemptos, de quorum
numero nescit. Mox crisin exerit
Epitolographus: *Pauci nobiles*
ibi fuerunt, sed solum mechanici.
Vereantur effeminati nobiles, qui
tam egregium acutum neglexerunt,
superbie solum inherentes, et que
vanitatis sunt, sestantes, non que
honoris dei et status eorum. Cap-
tas ait: Bombardas XII. maxi-
mas de XXXII. palmis in longum
et in latum VII. et buffnitzbug-
schen (Haubitzbüchsen ab Hufe,
Hube, Haube?) CC. et ultra.
Hoc scribit gubernator filio suo
(Matthiae?) ut regi referat &c.
— Ista littera beri sero ad baden
missa est; (Thermas nempe 4.
horis Vienna distantes, ubi tum
Ladislaus moratus fuerit) Hodie
hora nona reuersa legatio per to-
tam ciuitatem equitauit buccinis
precedentibus proclamando, quod
omnes uolentes recipere stipendia
a regia maiestate veniant &c. Epi-
stolae subiecti sunt rhythmii qui-
dam rudes eandem victoriam ce-
lebrantes.

XXII. fol. 188. Rudolfus dei
gratia Episcopus wratisl. Aposto-
lice sedis legatus &c. Literae da-
tae, ut in calce: *Venerabili et*
circumspecto discretisque viris do-
mino Job. Lansteyn decano, Jaco-
bo Tyrner Semiprebendario, Her-
manno fritag et Henr. Sweden Vi-
cariis

Wien, Österreichische Nationalbibliothek (ÖNB), Cod. 4498

Michael Denis: Codices Manuscripti Bibliothecae Palatinae Vindobonensis Latini Aliarumque Occidentis Linguarum. Vol. I. Pars I. Wien 1793.

537

HERMENEUTICI.

cariis ecclesie majoris wormaciens. Amico et sociis suis carissimis. Ad Rhenum natus erat Rudesheimii Rudolphus a Sede Lavantina ad Wratislaviensem translatus a. 1468. Inde, ut videtur, haec cum Wormatiensibus consuetudo. Argumentum porro Literarum, quarum initium: Quantos labores sollicitudinem atque curam &c. molestiae in legatione sua exantlatae, spes in Matthia Hungariae Regge, quem ob ipsius amplas virtutes et merita ipsa die Inuencionis sancte Crucis 3^a Maij in ecclesia Olomucen. premisis Missarum solemnis de spiritu sancto celebratarum ipso inspirante concorditer et unanimiter in regem bohemie elegerimus, Consensus Moravorum, Catholicorum Baronum Bohemiae, Silesiorum et utriusque Lusatiae in hanc electionem, Mattheiae ipsius confidentia, quod illustissimi principes domini electores Imperii ceterique duces principes prelati populique catholici nationis nostre ad extirpandam funditus buiusmodi heresin sue celsitudini velint et dignabuntur assistere. Finis: Hec noua vos domine decane cum sincera commendacione nostra Illustrissimo domino (Friedricho Victoriioso) Comiti palatino Reni duci bauarie Principi Electori Imperii, Reuerendis patribus dominis Wormaciens. et Spiren. scribere et copiam litere nostre transmittere. Similiter et dominis de Capitulo wormac. domine abbatisse in Nonnenmünster (O. Cist.) Priori et patribus kyrsgarten. (O.

538

Can. Reg. S. Aug.) ceterisque dominis et fautoribus nostris significare. Ipsosque in kyrsgarten et Nonnenmonster bortari uelitis, quatenus omnipotentem deum orent, ut quantocius bec labes et heresis hussytica penitus exterminetur et cesseret. Datum in Olomuncz VI. Maii Anno domini MCCCCLXIX. De rerum successu haec in Nic. Henelii Annalib. Siles. T. II. Sommersberg. p. 349. Quod Calicis usum permettere Bojemis Mathias nollet, mox eo repudiato Wladislaus Casimiri Poloni Major natu Filius, Georgio (Podiebrado) non usque adeo invito, sed ut hic ad Mortem usque Regnum retinet, subrogatur. Tametsi vero Regno Bojemiae Mathias potitus non est, Titulum tamen ejus retinuit, nec Moraviae solum sed Silesiae, quoad vixit, Dominus fuit. Lusatiam neutram a Boemia descivisse, nec unquam Mathiam Dominum agnovisse Auctor est Casp. Peucerus Chron. L. V. cui vix est, ut bac quidem in re assentiri possim. Reete; nam et Noster ait: Lusacya denique superior et inferior (Matthiam) in regem gratanter et sponte recipiunt. De Rudolfo Ep. adi T. mox cit. p. 170. 195. T. III. p. 16. Hactenus egregius Codex.

CLXXXIII. VI 73.

Codex chartaceus lat. Sec. 806
XV. Folior. 185. 8. currente calamo scriptus et olim Wenc. Ros.
L 1 3 sae